

Barbara Oratowska

Tajna Rada Adwokacka

Palestra 49/11-12(563-564), 287-291

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z ŻYCIA IZB ADWOKACKICH

IZBA LUBELSKA

TAJNA RADA ADWOKACKA

W pierwszych latach okupacji niemieckiej adwokatura polska dała wyraz swemu stosunkowi do okupacji kraju i do idei walki zbrojnej z najeźdźcą. W styczniu 1941 r. powołano w Warszawie Tajną Naczelną Radę Adwokacką. Prezesem TNRA został adwokat Bolesław Bielawski, jego zastępcą Leon Nowodworski, a członkami adwokaci Witold Bayer, Jan Gadomski, Jan Nowodworski, Stanisław Peszyński, Bohdan Suligowski. Tajna Naczelna Rada Adwokacka podlegała Departamentowi Sprawiedliwości Delegatury Rządu, biorąc udział w licznych pracach tego departamentu. Kierowała walką cywilną adwokatów przeciwko administracji okupanta. Podejmowała żywotne decyzje w sprawach adwokatury. Z jej inicjatywy powołane zostały do życia Tajne Rady Adwokackie: w Warszawie, w Krakowie (Tajna Rada Śląsko-Krakowska) i dwie Tajne Rady Adwokackie w Lublinie. Na czele lubelskich konspiracyjnych zespołów adwokackich stanął mecenas Stanisław Jerzy Kalinowski. W ich skład wchodził: Otmar Poźniak, Lucjan Miketta, Tytus Daszkiewicz-Bortnowski i Stefan Grymiński.

Stanisław Jerzy Kalinowski. Urodził się 14 kwietnia 1888 r. we Lwowie. W 1906 r. zdał maturę w V Gimnazjum we Lwowie. W latach 1906–1911 studiował na Wydziale Prawa Uniwersytetu Lwowskiego. W 1911 r. rozpoczął aplikację sądową w okręgu Lwowskiego Sądu Apelacyjnego. 6 kwietnia 1914 r. został mianowany sędzią Sądu Powiatowego w Buczaczu. W 1915 r. oddelegowany został do Lublina, gdzie pełnił funkcje: sędziego sądu pokoju, sędziego sądu okręgowego i prokuratora b. Trybunału Sądowego. W tym też roku zawarł związek małżeński z Marią Zawirską, z którą miał trzech synów. Od 1 września 1917 r. pracował jako sędzia śledczy powiatu lubelskiego i lubartowskiego. 15 czerwca 1918 r. minister sprawiedliwości mianował go sędzią Sądu Okręgowego w Lublinie. 7 października 1921 r. na własną prośbę zwolnił się z tego stanowiska. 3 listopada 1921 r. Rada Adwokacka w Lublinie wpisała go na listę adwokatów. W 1922 r. złożył przysięgę adwokacką przed dziekanem Rady, adwokatem Wacławem Salkowskim. W latach 1934–1937 pełnił kolejno funkcje: rzecznika dyscyplinarnego, wicedziekana (od 1935 r.) i dziekana (od 1936 r.). Okresowo był członkiem Naczelnej Rady Adwokackiej. W latach 1918–1939 brał czynny udział w życiu społeczno-organizacyjnym Lublina. Był pre-

zesem Komisji Likwidacyjnej, która szacowała straty po I wojnie światowej, członkiem zarządu Towarzystwa Prawniczego i Towarzystwa „Muzeum Lubelskie” oraz lubelskich władz Polskiego Czerwonego Krzyża. Sympatyzował z Narodową Demokracją i 16 czerwca 1929 r. został wybrany radnym. Szczególne zasługi położył dla organizacji i rozwoju Towarzystwa „Muzeum Lubelskie”. Czynn timer gromadził, chronił i porządkował zbiory (głównie regionalne). Brał udział w przyjmowaniu zbiorów Muzeum Nałęczowskiego, w organizowaniu wystaw muzealnych i sztuki plastycznej. Zajmował się stroną prawną i organizacyjną Instytutu Lubelskiego. 9 września 1939 r., z ramienia Instytutu Lubelskiego, wraz z Romanem Ślaskim, ówczesnym prezydentem Lublina, podjął się przechowania obrazów Jana Matejki „Kazanie Piotra Skargi” i „Bitwa pod Grunwaldem”. Adwokat Kalinowski przez okres okupacji przechował również najcenniejsze eksponaty muzealne. W 1944 r. przekazał protokołarnie obrazy Jana Matejki wraz z innymi eksponatami muzealnymi ówczesnemu Resortowi Kultury i Sztuki, powołanemu przez PKWN.

W 1940 r. Stanisław Kalinowski został powołany przez władze okupacyjne na stanowisko Komisarycznego Kierownika i Zarządcę Izby Adwokackiej w Lublinie. Funkcję tę, z dużą powagą i godnością, jako polski adwokat i patriota, sprawował do lipca 1944 r. W tym samym czasie kierował pracami dwóch konspiracyjnych Rad Adwokackich w Lublinie. Na żądanie władz okupacyjnych, by sporządził listę adwokatów przeznaczonych do wysiedlenia z Lublina, dziekan wpisał tylko jedno nazwisko – własne. Od 22 sierpnia 1944 r., na mocy dawnego mandatu pełnił funkcję przewodniczącego Tymczasowego Zarządu Izby Adwokackiej, a od 22 grudnia 1945 r. został oficjalnie powołany na przewodniczącego Okręgowej Rady Adwokackiej. Funkcję dziekana pełnił do 1948 r. 24 czerwca 1946 r., zebrana w Lublinie, specjalna komisja pod przewodnictwem delegata Naczelnej Rady Adwokackiej, mecenasa Edwarda Berensa i adwokatów z Lublina – Władysława Korciaka i Stanisława Radzkiego, dokonała kontroli i oceny społecznej działalności Stanisława Kalinowskiego w okresie przedwojennym i okupacyjnym. Ocena była jednoznacznie pozytywna. 7 kwietnia 1949 r. walne i nadzwyczajne zebranie Towarzystwa Instytutu Lubelskiego podziękowało mecenasowi Stanisławowi Kalinowskiemu za bezinteresowną i owocną pracę. Od 1944 r. był współzałożycielem i pierwszym prezesem Centralnego Komitetu Opieki Społecznej, a w latach 1944–1948 prezesem powiatowego Komitetu Opieki Społecznej w Lublinie. Działał w Towarzystwie Opieki nad Majdankiem i w Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich. Przewodniczył Obywatelskiemu Komitetowi Odbudowy katedry lubelskiej i diecezjalnemu ZK „Caritas”. Pełnił funkcję radcy prawnego Kurii Biskupiej w Lublinie. Za działalność katolicko-społeczną został uhonorowany przez papieża Piusa XII godnością szambelana papieskiego. Podpisał wraz z innymi intelektualistami katolickimi memoriał w obronie pokoju i Apel Sztokholmski. W 1947 r. uchwałą NRA został powołany do komisji, która opracowała projekt nowego prawa o ustroju adwokatury. 7 maja 1951 r. wieloletni dziekan lubelski został skreślony z listy adwokatów. 15 maja 1952 r. Wyższa Komisja Weryfikacyjna działająca przy ministrze sprawiedliwości uchyliła

krzywdzące orzeczenie i przywróciła mu utraconą godność adwokata. Zmarł 10 lipca 1954 r. i został pochowany na cmentarzu przy ul. Lipowej.

Otmar Poźniak. Urodził się 11 listopada 1892 r. w Pietropawłowie. W 1912 r. ukończył z medalem srebrnym kurs gimnazjum klasycznego w Smoleńsku i zapisał się na Wydział Ekonomiczny Politechniki w Piotrogradzie. Po roku rozpoczął studia prawnicze na uniwersytecie w Moskwie, które ukończył 4 maja 1917 r. Od 21 lipca do 23 grudnia 1917 r. przebywał na froncie. W lutym 1919 r. objął posadę sadową przy Symferopolskim Sądzie Okręgowym. Tego samego roku, w stopniu podporucznika walczył jako ochotnik w Armii gen. J. Hallera. Rozkazem z 12 września został przydzielony do sądu polowego 1 DStrz. Armii gen. J. Hallera, a następnie do sądu polowego 2 DP Leg. Pełnił służbę przy sądach polowych Etapu 4 i 2 Armii oraz przy sądzie polowym 1 DP Leg. 10 kwietnia 1921 r. awansował na stopień porucznika Korpusu Sądowego ze starszeństwem od 1919 r. Za udział w walkach z bolszewikami został odznaczony Krzyżem Walecznych. Po zdemobilizowaniu, w 1922 r. podjął aplikację adwokacką w Warszawie, skąd przeniósł się do Lublina. W listopadzie 1925 r. złożył egzamin adwokacki i został wpisany na listę adwokatów Izby Adwokackiej w Lublinie. Był kilkakrotnie wybierany do Rady Adwokackiej i przez dwie kadencje pełnił funkcję wicedziekana. Prowadził szkolenie aplikantów. W czasie kampanii wrześniowej 1939 r. został zmobilizowany do sądu polowego 3 DP Leg. Po jej rozbiciu dostał się do niewoli niemieckiej. Do 14 marca 1940 r. przebywał w Oflagu IIA w Prenzlau, z którego został zwolniony jako inwalida wojenny. Od 1940 do 1944 r. wchodził w skład Tajnej Rady Adwokackiej w Lublinie. Od 1 marca 1943 do 22 lipca 1944 r. brał udział w pracy konspiracyjnej jako członek Stronnictwa Narodowego, a od maja 1943 do 22 lipca 1944 r. jako zastępca Delegata Rządu na województwo lubelskie. W konspiracji używał pseudonimów Edmund Krzywkowicz i Michał Tyr. 3 sierpnia 1944 r., na bankiecie wydanym przez gen. Bułganina, został podstępnie aresztowany wraz z Delegatem Rządu – Władysławem Cholewą i innymi pracownikami Delegatury. Był internowany do końca 1947 r. Przebywał w obozach w Charkowie, Riazaniu i Czerepowcu. W czerwcu 1950 r. został ponownie aresztowany przez Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Lublinie i skazany na 10 lat więzienia oraz 5 lat utraty praw publicznych, a także pozbawiony prawa wykonywania zawodu. Wolność odzyskał w 1956 r. Zmarł 16 lipca 1962 r.

Lucjan Miketta. Urodził się 21 grudnia 1894 r. we wsi Chlewiska, powiat konecki, woj. kieleckie. W 1913 r. uzyskał maturę państwową. 17 listopada 1918 r. wstąpił na ochotnika do wojska i w szeregach 24 pp walczył w wojnie polsko-radzieckiej. Pełniąc służbę wojskową w Lublinie, zapisał się na studia prawnicze na Uniwersytecie Lubelskim. Należał do Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej, a w latach 1920–1923 był wiceprezesem koła Bratniej Pomocy Uniwersytetu Lubelskiego. W 1922 r. przeniósł się na Uniwersytet Warszawski. W 1923 r. uzyskał dyplom magistra

prawa. Aplikację adwokacką odbywał u Kazimierza Zielińskiego. W 1924 r. ożenił się z Marią Watson, nauczycielką III Liceum im. Unii Lubelskiej w Lublinie. Miał dwie córki. Od 6 czerwca 1928 r. prowadził własną kancelarię w Lublinie. W 1934 r. został członkiem Rady Miejskiej i Rady Adwokackiej w Lublinie. Od 1936 r. pełnił funkcję sekretarza i przewodniczącego Komisji Regulaminowo-Prawnej Rady Adwokackiej. Również w 1934 r. został wybrany na prezesa Rady Szkolnej i funkcję tę sprawował do 1939 r. Aresztowany przez gestapo 9 listopada 1939 r. został osadzony na Zamku Lubelskim. 18 czerwca 1940 r. został wywieziony do obozu koncentracyjnego Sachsenhausen-Oranienburg, a potem do Dachau. Zwolniony 25 listopada 1940 r. Po powrocie do kraju pracował na stanowisku radcy prawnego w Zarządzie Miejskim w Lublinie, równocześnie prowadził kancelarię adwokacką. Wchodził w skład dwóch konspiracyjnych Rad Adwokackich. W 1946 r. został członkiem, a później wiceprezesem Sądu Dyscyplinarnego Rady Adwokackiej w Lublinie. Należał również do Związku Prawników Demokratów. Pracował w spółdzielni mieszkaniowej, służył pomocą prawną przy organizowaniu LSM. Działał w Związku Byłych Więźniów Politycznych. W 1952 r. pełnił funkcję przewodniczącego Frontu Narodowego. Był członkiem wojewódzkiej Komisji do spraw Uwłaszczeń w Lublinie. Odznaczony był m.in.: Medalem Niepodległości w 1931 r., Odznaką Honorową Walki o Szkołę Polską, Medalem „Za Wolność i Zwycięstwo 1945 r.”, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 20 lipca 1979 r. w Lublinie.

Tytus Daszkiewicz-Bortnowski. Urodził się 11 kwietnia 1897 r. w Zagłobie, woj. lubelskie. W 1915 r. ukończył 8-klasową Szkołę Lubelską St. Śliwińskiego. Po ukończeniu studiów prawnych w 1925 r. na Uniwersytecie Warszawskim pracował jako sędzia pokoju przy Sądzie Okręgowym w Lublinie. W 1927 r. ukończył aplikację adwokacką. Pierwszą kancelarię prowadził przy ul. Krakowskie Przedmieście 56 w Lublinie, następną przy ul. Ogrodowej 3/2. Był cywilistą, zajmował się sprawami rolnymi. 9 listopada 1939 r. został aresztowany przez Niemców i osadzony w więzieniu na Zamku Lubelskim, następnie zwolniony. Wchodził w skład Tajnej Rady Adwokackiej. W ostatnich latach życia prowadził kancelarię adwokacką przy ul. Kapucyńskiej 6. Zmarł 3 października 1949 r. w Lublinie.

Stefan Grymiński. Urodził się 21 marca 1887 r. w Zwierzyńcu, pow. zamojski. Cztery klasy gimnazjum ukończył w Lublinie, maturę zdał w Kownie. Studiował prawo na Uniwersytecie w Moskwie. Po ukończeniu studiów w 1911 r. wyjechał za granicę, by kontynuować naukę. W 1912 r. powrócił do kraju i osiedlił się w Lublinie. Przystąpienie do Izby Adwokackiej złożył 27 marca 1918 r. Czynn timer działał w samorządzie adwokackim, w Lubelskim Towarzystwie Dobroczyńności i w Fundacji Szpitala Dla Dzieci im. Vetterów pod wezwaniem Dzieciątka Jezus w Lublinie. W 1935 r. został dziekanem Rady Adwokackiej w Lublinie. W latach 1925–1951 (z przerwą okupacyjną) pełnił funkcję zastępcy sądownego przed sądami Prokuratury Generalnej RP w Lublinie. Aresztowany 9 listopada 1939 r. i osadzony w wię-

zieniu na Zamku Lubelskim, następnie zwolniony. W latach 1940–1944 wchodził w skład Tajnej Rady Adwokackiej. W 1951 r. mianowany prezesem Wojewódzkiej Komisji Weryfikacyjnej. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta. Zmarł 11 lutego 1966 r.

Barbara Oratowska

V JUBILEUSZOWY ROWEROWY RAJD ADWOKATÓW IZBY LUBELSKIEJ, HARASIUKI 2004

Przywiązanie do tradycji nie zawiodło również w tym roku i adwokaci cykliści przybyli na Rajd Rowerowy do Harasiuk w dniach 10–13 czerwca 2004 r. W imprezie organizowanej pod patronatem Dziekana Okręgowej Rady Adwokackiej w Lublinie adw. Stanisława Estreicha udział wzięło 55 osób, adwokaci, ich rodziny i zaproszeni goście. Trasy rajdu prowadziły malowniczymi terenami Puszczy Solskiej i Lasów Janowskich. Ustanowiono nowy 103 km rekord długości trasy pokonanej jednego dnia, ustalając nowy „Adwokacki Szlak” prowadzący śladami walk partyzanckich na Porytowe Wzgórze. Podkreślenia wymaga fakt pokonania tej trasy przez wielu ekstremalnych rowerzystów, również Piękne Panie i Kochane Dzieci, co nie było absolutnie przeciwwskazaniem do wieczorowych harców przy ognisku, gdzie furorę robił góralski bunc i kołacz, serwowany przez wspianiałego gościa adw. Staszka Kłysa z Krakowa.

Drugi dzień rajdu łączył sport rowerowy z wioślarstwem. Po 18 km trasie uczestnicy „zaokrętowali się” na kajaki i rzeką Tanwią, której bieg wśród lasów pięknych i

